

Ökoiskolai munkaterv 2021/22-es tanévre

„Ha hajót akarsz építeni, ne csak a fát gyűjtsd hozzá, ne csak a lemezeket hajlítgasd, hanem mutasd meg, milyen csodákat nyújt a tenger, mit jelent megismerni azt. Ha ezt megértik, a hajó elkészítése már nem lesz nehéz.”

(Saint - Exupery)

A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Az oktatási célok a nevelési célrendszer részét képezik. A megvalósított célok irányítják a pedagógiai tevékenységeket, befolyásolják az oktatás tartalmának, stratégiájának, szervezési módjainak, módszereinek és eszközeinek megválasztását, és az eredményesség ellenőrzésének kritériumrendszerét képezik.

ARDERE ET LUCERE! (LÁNGOLJ ÉS VILÁGÍTS!)

A jelmondatunk tartalmának kibontása sokat segíthet tanítványainknak a zaklatott világukban az eligazodáshoz. Fontos szempont számunkra az oktatás koherenciája amelyet a fokozatosság, szimultaneitás, egymásra épülés jellemez.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a tanítva tanulás folyamatára, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére.

A sok esetben széthullott családi környezetből érkező tanítványaink esetében a viselkedésformákra nekünk kell a figyelmüket orientálni.

Kiemelkedő a céljaink közül az érték és a mérték kérdése, a hagyományteremtés.

A pedagógiai folyamatokban jelentős szerepet kapnak a kölcsönhatások, amelyek közül a legfontosabbak a tanterv és az életkori sajátosságok, a helyi adottságok, az ideális teammunka kapcsolatrendszere, a motiválás, differenciálás, értékelés, pozitív megerősítés.

Lényeges a diákok hitének megőrzése és elmélyítése, a kulturált viselkedés és viselet tudatosítása, az adott szó értéke, a tanulók egészség és környezettudatos magatartásának fejlesztése, pozitív viselkedésformák közvetítése diákjaink számára.

A fenti kihívásokra a „**Hithűség, tisztesség, minőség**” jelmondatunkkal próbálunk megfelelni.

Célmeghatározásból eredő feladatok

- Az iskola kiemelkedő eredményeinek tükrében meg kell határozni azokat a területeket, melyekre a jövőben fokozott figyelmet kell fordítani
- Felkészülés a Köznevelési törvény rendelkezéseiből adódó feladatokra.
- Az iskolában kiemelten kezeljük a mindennapos testnevelés jelentőségét, mely a magas színvonalú szakmai munka mellett a lelki és a testi erő fejlesztését szolgálja, és hozzájárul a holisztikus szemléletmód kialakításához.
- Tanárok munkaidejének a 22 kötelező óra, valamint az új Köznevelési törvényben meghatározott 32, iskolában eltöltendő óraszám közötti 10 óra különbség hasznos tartalommal való kitöltését.
- A TÁMOP 3.1.3-11 Pályázat segítségével folytatódik az Inczedy Dénes laboratórium integrálása az oktatásba, így már negyedik éve lehetőséget ad a természettudományos tantárgyak magasabb színvonalú oktatásához.

- Erősíteni kell a gimnázium és a kollégium felelősségét, részvételét a minőségi munka fejlesztésében – beépítve a munkatervekbe.
- **Ökoiskola** program működtetése
- **Átai mezei iskola:** Munkára nevelés, népi hagyományok ápolása, paraszti kultúra megismerése. Az idei tanévtől a szerdai átai munkanapot péntekre helyezzük át, így a heti munkarend nem szakad meg, és megelőzzük, hogy a diákok kiessenek a tanulásból, biztosítva ezzel a nevelés-oktatás folytonosságát.
- **EFOP– 3.3.7 –17–2017–00049** Innovációs Műhely fejlesztése

Környezeti nevelési program – ÖKOiskola

A környezeti nevelés az emberi teljességet, az életvitelnek és életmódnak az értékek, a hit, a tudás és az erkölcs alapjaihoz történő szoros kötését hirdeti.
(**Havas Péter**)

Miért?

“Bárki, aki nyitott szemmel és lélekkel tölt el néhány órát “kettesben” a Természettel, előbb rácsodálkozik, majd beleszeret. Ez a szeretet annál erősebb lesz, minél jobban próbáljuk megismerni. A szinte végtelen változatosság első ránézésre kaotikus képéből csodálatos rend és szépség bontakozik ki! Lehet mindezt nem féltve óvni, szeretni és másokat is nem ugyanerre buzdítani?”

(**Vida Gábor**)

Céljaink: az ÖKOiskolává alakuláshoz

- az élet tisztelete, védelmének igénye,
- a kíváncsiság fenntartása,
- akaratfejlesztés,
- konfliktusok kezelésének elősegítése,
- együttműködési stratégiák megismerése,
- sokféleség (másság) értéként való kezelése,
- szolidaritás,
- környezettudatos magatartás kialakítása,
- helytelen fogyasztói szokások csökkentésének igénye,
- a munka, a kiemelkedő teljesítmény megbecsülése,
- érték közvetítés.

Tartalmi prioritások:

- Az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- A környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- Környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- A Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- Az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye, körfolyamatok
- A körfolyamatok jelentősége, szerepe
- A bioszféra komplex rendszer
- A természet jobban tudja-elv
- Az ember része a bioszférának
- A közösség a természet életformája
- Az ember különleges faj
- “A fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak.”

- Felelősség önmagunk, fajtársaink jelenlegi, múltbeli és jövőbeli más élőlények, környezet vonatkozásaiban
- Természettisztelő magatartás
- Fejlődés, növekedés
- Életminőség elv
- Szükségletek, fogyasztás, termelés
- Kooperáció és tolerancia
- Értékek – sokféleség
- Holisztikus elv
- Egyéni cselekvési igény (beleszólás), részvétel
- Elővigyázatosság
- Környezettudatosság
- Környezetbiztonság
- Gazdaság – társadalom – környezet együttese
- Globális, regionális és helyi összefogás

Tanulásszervezési módok

A tantárgyak – tanórák

Minden tantárgy programjába beépítjük a kerettantervekben megtalálható globális és regionális gondok mellé a helyi cselekvési feladatokat, lehetőségeket. Tanmenetünkben, tanítási programunkban is jelöljük ezeket. A tanulók fejlesztését a helyi természeti és

kulturális értékek megismertetését is szolgáló feladatokkal végezzük. A házi feladatokban, dolgozatokban is meg kell nyilvánulni e szemléletnek.

Nem tanórai tevékenységek:

- környezet- és természetvédelmi nap,
- blokkosított oktatás, témahét
- jeles napok (A víz világnapja, A Föld napja, Állatok világnapja),
- minden évben iskolai szintű rendezvényt (kiállítást, akciót szervezünk) három jeles napon,
- komplex természettudományos program,
- rejtett tanterv,
- az iskolai megjelenésnek környezetbaráttá tétele,
- természetes anyagok jelenlétének növelése, akvárium, terrárium gondozása, növényápolás,
- az iskolaudvar parkosítása
- kerékpártároló kialakítása az iskolaudvaron
- a Mecseken egy terület felett gondnokság vállalása
- szelektív hulladékgyűjtés
- díszítőelemek szellemisége,
- falújság-szerkesztés, színjátszás, kézműves foglalkozások,
- a 7., 8., 9. évfolyamon az őszi és tavaszi időszakban erdei iskolai programot szervezünk,
- a 10., 11. évfolyamon az első és utolsó tanítási héten terepgyakorlatot szervezünk,
- a 12. évfolyamon a jeles napokhoz kapcsolódóan globális környezeti kérdések,
- a “Lajos Napokhoz” kapcsolódóan témahét.

Transzdiszciplináris modell

A programok megvalósításakor a transzdiszciplináris modellt választjuk.

A modell olyan megközelítést használ, ami lehetőséget ad a diákok számára, hogy széleskörű ismereteket szerezzenek.

Az alkalmazott transzdiszciplináris modell

Központi téma: a városi “ökoszisztéma”

Kimenetek:

1. A környezetünkben fellelhető patakok, források, mesterséges tavak
 - Térkép készítése a vizekről, a vizek típusai (földrajz)
 - A vizek gazdasági jelentősége a környékén élő emberek életében (társadalomtudomány)
 - A vizek minőségét jelző élőlények (biológia)
 - A vízminőség kémiai vizsgálata (kémia)
2. A levegő, amely körülvesz minket
 - A jellemző szélirány megállapítása, a szélerősség alakulása (földrajz)
 - A szélenergia hasznosítási lehetőségei (társadalomtudomány)
 - Népi megfigyelések a szeles idő előrejelzésére (nyelvek, népművészet)
 - A szélmegporzás vagy a szél és a pollenallergia (biológia)
 - A levegő szennyező anyagai (kémia)
3. Az iskolai környezet és az iskola környezete
 - Az iskola helye a településen (földrajz)
 - Az iskolára vonatkozó törvények, jogszabályok (társadalomtudomány)
 - Az iskola diákjainak nyelvismeret szerinti felmérése (nyelvek, népművészet)
 - Az iskola helyiségei, bútorai és a diákok egészsége (biológia)
 - Az iskolaszerek anyagai és káros hatásai (kémia)
4. Ételeink
 - A város, ahol élünk, milyen élelmiszeripari termékeket állít elő (földrajz)
 - A városi emberek életmódja, kulturális szokásaik (társadalomtudomány)
 - Étkezési hagyományaink (nyelvek, népművészet)
 - Az "E" számok (biológia)
 - A tartósítószeres és hatásaik (kémia)
 - A testtömeg-index számításának módszerei (matematika)
5. A környezetünk hatása ránk
 - Az éghajlati változások érezhető hatásai (földrajz)
 - A társadalmi elvárások az iskolával szemben (társadalomtudomány)
 - Megmaradt nyelvi emlékeink (nyelvek, népművészet)
 - A diákok sportolási szokásai (biológia)
 - A környezetbarát iskolaszerek (kémia)
 - Az iskola környékén mért környezeti paraméterek feldolgozásának lehetőségei (matematika)
6. A kapcsolatok
 - Gazdasági kapcsolatok (földrajz)
 - Kulturális kapcsolataink (társadalomtudomány)
 - Az iskoláról szóló régi dokumentumok feldolgozása (nyelvek, népművészet)
 - Emberi kapcsolataink alakulása (biológia)
 - Környezetbarát termékek a háztartásban (kémia)
 - Egy osztály szociometriai felmérésének feldolgozása (matematika)

A modell értékelése:

- a kérdések komplex feldolgozása,
 - a tanulók kreatív gondolkodását segíti,
 - fejleszti a kommunikációs készséget,
 - segíti a szabad gondolkodást,
 - segíti a tanulók szintetizáló képességét,
 - segíti a tanárt facilitátori szerepének gyakorlásában,
 - egyes kimenetek jó megoldásával részsiker érhető el, külön-külön is értékelhetők a részek.
- A tapasztalatok, hibák a következő egység feldolgozásában már korrigálhatók.
- Jól lehet a kimenetek alapján ütemezni a tennivalókat.

Az alkalmazott módszerek Riportmódszer

Kérdőíves felmérés, direkt riportok

Projekt-módszer

Analízis-akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

Terepgyakorlatok, térképkészítés, egyszerű megfigyelések, célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

Természetvédelmi fenntartási munkák, rekonstrukciós munkák

Közösségépítés

Csoportszervezés

Ökológiai munkacsoport létrehozása

Együtműködés a diákönkormányzattal

Művészi kifejezés

Műalkotások, rajz, film, zene, színdarab

A környezeti nevelés partnerei, együttműködésük tartalma, formái

Belső partnerek

- iskolavezetés,
- a tantestület tagjai, kiemelten,
- a biológia
- a földrajz
- a kémia
- a fizika
- környezeti nevelési minőségi kör,
- osztályfőnök,
- DÖK vezetői (diák és pedagógus),
- szabadidő-szervező,
- egészségnevelő, vöröskeresztes felelős,
- könyvtáros,
- diákok,
- élelmezésvezető,
- gazdasági vezető,
- technikai személyzet

Külső partnerek:

- szülők,
- szülői szervezet, munkaközösségek
- fenntartó,
- más iskolák, helyi, vállalkozók, segítők,
- MKNE,
- nemzetközi kapcsolatok,
- KAPI, POK,
- szaktanácsadók, szakértők,
- megyei szakmai és civil szervezetek,
- országos szakmai és civil szervezetek,
- DDNP,
- Környezetvédelmi Oktatóközpontok,
- Környezeti Nevelési Hálózat,
- Árpádtető, Mókussuli,
- Környezetünkért Alapítvány
- PontVelem Nonprofit Kft.
- Kék Bolygó Alapítvány

Belső partnerek együttműködésének tartalma, formái

- Elkötelezettség a környezeti nevelés iránt

- Környezeti nevelési program
- A tanulók és a dolgozók szemléletformálása
- A tanulók tevékenységének irányítása
- Az élményközpontúság biztosítása
- Tevékenységközpontúság biztosítása
- A környezeti nevelési programok megvalósítása és értékelése
- A partneri igények, elégedettségek megismerése
- Minőségfejlesztés a környezeti nevelésben
- A probléma azonosítása, megoldása
- A környezeti nevelés dokumentálása
- Eszközfejlesztés
- Kapcsolatépítés
- A munkaközösségek összehangolása a környezeti nevelésnél
- Intézményi pályázatkészítés
- Tanulói pályázatok, vetélkedők, versenyek
- Összehangolt továbbképzési terv
- A partneri igényfelmérés
- Táborok, erdei iskolák, kirándulások szervezése
- Kiállítások, szakkörök szervezése
- Téma nap, témahét, jeles napok megünneplése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Egységes ellenőrzési-értékelési és ösztönzési rendszer kialakítása a környezeti nevelés területén

Külső partnerek együttműködésének tartalma, formái

- A partnerek elkötelezettsége a környezeti nevelés iránt
- A partneri igények és együttműködési lehetőségek kölcsönös feladása
- A környezeti nevelést segítő helyi elemek jobb kihasználása
- A környezeti programok közös tervezése, megvalósítása és értékelése
- Erőforrások bővítése
- A folyamatos és kölcsönös tájékoztatás
- Intézményi pályázatok közös készítése
- Szponzorálás (anyagi és szakmai)
- Tanulói pályázatok, vetélkedők, versenyek közös tervezése, lebonyolítása
- Igényfelmérés interjúval, kérdőívvel, fókuszcsoportos beszélgetéssel
- Védetté nyilvánításra közös javaslat benyújtása
- Kiállítás, témanap, témahét programjaiban előadások, foglalkozások közös megvalósítása
- A szakkörök, a kirándulások, az erdei iskolák programjai során a helyi sajátosságok bemutatása (a természeti, az épített és a kulturális értékek alapján)
- Üzemlátogatások biztosítása (szennyező források és környezetkímélő eljárások bemutatása)
- Múzeumpedagógia (élményközpontú ismeretszerzés)
- Könyvtárlátogatás (élményközpontú ismeretszerzés)
- Népi gyógymódok, természetes eljárások (növények tartósítása) megismertetése
- A reklám trükkök közös feltárása

Ellenőrzés, értékelés,

A környezeti nevelésben alkalmazott mérési módszerek:

- kérdőív,
- a programok, projektek kezdetén és végén kitöltött, környezettudatos szemléletet vizsgáló tesztek,
- interjú,
- célcsoportos beszélgetés,

- környezeti nevelési pályázati eredménymérés,
- tanulói munkák, naplók, kiállítási anyagok, élménybeszámolók, pályázatok minősítése,
- szülői értekezleteken erősségek, gyengeségek gyűjtése a programokról,
- dokumentumelemzés,
- költségarányok (tervezett, megvalósított),

A komplex szemléletű iskolai egészségnevelés érdekében a következő célokat tűztük ki:

- Az egészségtan beépítése az alapfokú oktatásba
- Az egészségnevelés összekapcsolása a környezeti neveléssel, az ökológiai szemlélet kialakításával, mellyel eleget teszünk a tantárgyközi integráció lehetőségének a természettudományok és a társadalomtudományok vonatkozásában.
- A holisztikus szemléletmód kialakítása

Az ökocsoport tagjai:

Koordinátorok:

Bodáné Gálosi Márta (igazgató),

Huber Kálmán (középiskolai földrajz tanár – környezetvédelmi mérnök)

További tagok:

Pámer László (középiskolai biológia, testnevelés és néprajz szakos tanár – Átai Mezei Iskola vezetője)

Studi Gabriella (középiskolai angol nyelvtanár)

Takácsné Horváth Eszter (középiskolai angol nyelvtanár)

Futó Éva (középiskolai testnevelő tanár)

Dr. Molnár Alíz (iskolaorvos)

Pestiné Magyar Mariann (védőnő)

Kiss-Tóth Zsolt (karbantartó)

Dr. Herke Csongor (szülői munkaközösség elnöke)

Kosztolányi Katalin (gazdasági ügyintéző)

Szabó Benedek (DÖK elnök)

Terveink között szerepel az ökoiskolai koordinátori képzésen részt vett tanárok tapasztalatainak felhasználása.

Programterv a 2021/22-es tanévre:

- Természetvédő Szakkör (felelősök: osztályfőnökök, ökocsoport, biológia-földrajz-kémia-fizika szakos tanárok)
- Terepi kirándulások (felelősök: biológia-földrajz szakos tanárok)
A környék vizes élőhelyeinek felkutatása, a Dráva vízminőségének vizsgálata, vízi makrogerinctelenek meghatározása, a Drávamenti hullámtéri erdők diverzitásának elemzése.
Erasmus-programhoz kapcsolódás.
- Európában a folyók sok országot kötnek össze és a projektünk célja épp annak az előmozdítása, hogy egyre inkább tudatában legyünk kulturális sokszínűségünknek. Föl kell ismernünk, mennyire fontos a folyókhoz kapcsolódó örökségünk továbbadása és egymással történő megosztása. Ugyanakkor legalább ennyire fontos a biológiai

diverzitásnak és a fenntarthatóságnak a kérdése is. Szeretnénk, ha a diákok nagyobb, európai kontextusban ismerkednének meg ezzel a kérdéskörrel. A projektben részt vevő országok: Németország, Franciaország, Lengyelország és a Cseh Köztársaság. A téma földolgozása nemzetközi találkozón, Wroclavban történik, melyre minden partner ez alkalommal 4-10 diákot és 2-3 tanárt küld. A projekt időtartama két év.

- Biológustábor a hagyományoknak megfelelően a Közép-Mecsek területén történik a korábbi két év célkitűzéseinek megfelelően.
Felelősök: biológia szakos tanárok, osztályfőnökök, ökocsoport
- Biogeográfiai tanulmányutak szervezése összekapcsolva helyi kulturális értékekkel. Belső-Somogy - Baláta-tó és környéke. A lombkorona-tanösvény megismerése. Az alföldi vizes élőhelyek közül a Lakitelek-Tóserdő diverzitás elemzése, a Kiskunsági Nemzeti Park természeti és épített értékeinek felkutatása a nemzeti park munkatársainak segítségével. Madármegfigyelés.
Felelősök: osztályfőnökök, biológia-földrajz szakos tanárok, ökocsoport
- Természettudományi Diákkonferenciák szervezése az országos TUDOK-mozgalom folytatása – egyetemi kutatóhelyek és a gimnázium Inczedy Dénes Természettudományi Laboratóriumának együttműködésével.
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Táborok, erdei iskolai programok megvalósítása a Mecsekerdő Zrt. együttműködésével.
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Téma napok, bemutatók a Tudomány napja keretében (társadalom- és természettudományi szekciók).
Áder János rendhagyó tanórása a vízváltásról
Fenntarthatósági Expó
DDC által szervezett Zöld Alternatíva Vetélkedő 2022
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok, társadalomtudományokat tanító tanárok
- Kiállítások az év növényeihez és állataihoz kapcsolódva (madarak és fák napja alkalmával).
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Egészség Napok (hulladék és mentális egészség). Volt diákjaink (orvostan hallgatók), az iskolaorvos, a védőnő, az iskolapszichológus és a rendőrség képviselőjében dropprevenciós előadók
Felelősök: iskolaorvos, védőnő, iskolapszichológus, egészségfejlesztő-mentálhigiénikus, DÖK, osztályfőnökök
- Pécs hulladékos övezetének felkeresése és megtekintése a Királyegyházán működő francia tulajdonú Lafarge cement- és mészmű megtekintése. Bükkösi Ökopark és a Gyűrűfű ökofalu megismerése.
Felelősök: ökocsoport
- Zöld Napok: az iskolaudvar rendezése az évszakoknak megfelelően, az agro-fitnessben résztvevő tanulók létszámának növelése.
Felelősök: diákönkormányzat, osztályfőnökök, ökocsoport
- Az Átai Mezei Iskola fejlesztése: magas ágyások építése, az állatlétszám bővítése, a ház

rendjének folyamatos fenntartása, az új kemence beüzemelése, a népi receptúra bővítése.
Felelős: mezei iskola vezetője

- A PTE-BTK néprajzi tanszékével szoros együttműködés kiépítése és közös szakmai programok szervezése.
Felelős: ökoiskola koordinátora
- Az osztálytermek esztétikus rendjének fenntartása, fejlesztése.
Felelősök: DÖK, osztályfőnökök
- A szelektív hulladékgyűjtés folytatása.
Felelősök: ökocsoport
- Nevezetes napok megjelenése a tanítás folyamatában (interdiszciplináris megközelítés):

Erdők világnapja – március 21.

Víz világnapja – március 22.

Föld világnapja – április 22.

Madarak és fák napja - május 10.

Környezetvédelmi világnap – június 5.

Felelősök: DÖK, osztályfőnökök

Az év során elvégzett feladatok elemzése, értékelése.

Pécs, 2021. szeptember 16.

Bodáné Gálosi Márta

Huber Kálmán